RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DAO-CHIEU

NAM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 2170 — NGÀY THỨ BA 24 JUIN 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

2333

Toutes les lettres, tous les articles de rédaction doivent être adressés au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : [illegible]
Directeur : NGUYỄN-KIM-VINH
Rédacteur en chef : [illegible]
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

BANQUE [illegible]

Một năm	6$00	6$90	6$20	6$30	6$50	12$00
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	8.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.30	3.50	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.65	1.75	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.50	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent de 1er et du 16 de chaque mois

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m,65 de large
Une seule insertion . . . . . 0$80 le cm
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$12 le cm
Réclame dans le 3me page . . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . . . 1$50 le cm
On traite à forfait pour les contrats importants.

Điều hay nên giữ, điều dở nên chừa

Tom lại mà coi thì cái tính-chất của dân-tộc Việt-nam mình, điều hay cũng nhiều mà điều dở cũng lắm; cổ nhân đã nói: Người ta không phải là ông Nghiêu, ông Thuấn, lấy đâu được mỗi điều nói hay. Lại có câu: Người ta ai là chẳng có điều dở, biết điều dở mà chừa tức là không gì hay hơn vậy. Điều dở của mình nên chừa đã đành mà điều hay của mình cũng chớ nên bỏ. Phương-ngôn ta có câu: Bỏ bụt trong nhà đi cầu Thích-ca ngoài đường, là có ý răn bảo những người tham kỳ hiếu tân quả, đến nỗi bỏ mất cả thói hay nết tốt của ông cha cũ mà nhầm mất theo cả cái xấu cái dở của người.

Xét cái dấu hưng suy thành bại của khắp các dân tộc từ xưa đến nay, từ phương đông đến phương tây, không một dân-tộc nào là toàn có tính chất hay mà không có tính chất dở, cũng không một dân-tộc nào là toàn dở cả mà không được một cái gì hay, hơn kém nhau là chỉ bởi dân tộc nào khôn ra thì chừa được cái dở mà giữ được cái hay, dại ra thì bỏ mất cái hay mà đeo mãi cái dở. Người Nhật không giữ được cái hay là cái tính-chất đại-hòa dân cũ, tôn quân ái quốc, trọng thần đạo, chuộng nghĩa-hiệp, cần kiệm nhẫn-nại, thượng võ khinh sinh, thì làm sao chóng dựng được cái cơ-đồ giàu mạnh. Người Mỹ không giữ được cái hay là cái tính-chất Thanh-giáo-đồ cũ, khinh thân trọng đạo, quen bình-đẳng, ham tự-do, ngại kỉ lỗ nhẫn lao, mạo hiểm tiến thủ, thì làm sao tạo thành được cái tân-quốc văn minh. Vương hầu tăng-lữ bằng tạ cải oai-quyền chuyển chế từ trước mà bình-dân chịu đủ nỗi lầm-than, cái dở ấy không trừ thì nước Pháp có đâu hưởng được cái hạnh-phúc tự-do dân-chủ. Tư phản ngũ liệt, nhân-tuân cái chế-độ phong-kiến từ xưa mà quốc-vận trải bao phen suy lụt, cái giờ ấy không bỏ thì nước Ý có đâu nên được cái vĩ nghiệp thống-nhất tự-cường. Một dân-tộc mà muốn cho được thịnh khỏi suy, được mạnh khỏi yếu, được tiến khỏi thoái, được hay khỏi hèn, thì cần phải biết có cái điều dở của mình mà chừa, cái điều hay của mình mà giữ; háo-hức duy-tân mà cái gì của mình cũng bỏ hết hay bo-bo thủ cựu mà cái gì của mình cũng giữ hết đều không phải là dân-tộc biết tự-ái mà khéo biến thông vậy.

Cái hay cái dở của dân-tộc mình, như trên kia đã kể, tưởng phàm là người Nam-Việt chưa đến nỗi quên nói mất giống thì ai cũng có thể nhận ra được những cái hay đó là cái quốc-hồn quốc-túy của tổ tiên mình mấy ngàn năm nay mà giồn thấy những cái dở đó là cái căn bệnh làm cho nòi giống mình nước nhà mình trong khoảng một thế kỷ nay phải hãm vào cái vòng liệt bại, mang lấy cái tật đơn hèn vậy; nhưng biết thì biết vậy, biết mà không làm, biết cũng như không. Cổ-thánh dạy rằng: biết không khó, làm mới là khó. Biết có cái hay mà không giữ được, biết có cái dở mà không chừa được thì biết lắm mà làm gì, nói lắm mà ích chi.

Ở nước ta bây giờ có nại phải người: đặt tên mới mà gọi mới phải là phải thủ cựu, một phải là phải duy tân; song, nói cho đúng ra thì một phải chính là không còn biết gì tới cái hay của mình hoặc là biết người mình cũng có cái hay mà không thèm giữ, một phải chính là không hề biết gì tới cái dở của mình hoặc là biết người mình cũng có cái dở mà nhất định không chịu chừa. Than ôi! duy-tân mà đến từ cả bố mẹ, hại cả anh em thì cái tinh trọng gia-tộc còn gì nữa! duy-tân mà đến không được bộ cánh diện cũng chán đời, không rích tiền tiêu sài cũng tự tử thì cái tinh trọng sinh mệnh còn gì nữa! Vô liêm vô xỉ, vô nhân vô nghĩ, thanh nghị chi trích cũng không kiêng, dư-luận chê cười cũng không ngại, duy tân đấy, còn có gì là cái tinh trọng danh-dự duy-tân. Người ta học để giúp đời cứu nước mà mình thì cái học con khướu con vẹt cũng chưa xong, người ta giàu để lợi quốc phúc dân mà mình thì cái giàu cỗ tía cọc vàng thêm tiếng trục, duy-tân đấy, còn có gì là cái tinh ham cạnh-tranh dân. Cái tinh hay bắt chước để đâu mà hơn bốn mươi năm trời ở với một dân tộc văn-minh đầu đẳng, từ học-thuật tư-tưởng cho đến cơ khí kỹ xảo không thấy theo chân nổi gót được chút nào, duy-tân ôi là duy tân! Cái tinh hiếu quần để đâu mà trong mười mấy triệu người cùng chung một nòi giống máu mủ ruột-già, từ học-hội dân-hội cho đến công-đoàn thương-đoàn không thấy chủ-trì khoáng-trương được ra gì cả, duy-tân ôi là duy-tân!—Thủ-cựu mà đến nợ miệng trong chốn hương thôn, vẫn danh dật nhau khẩu trần miếng thịt, thề-diện trong phường phụ nhụ, vẫn khoa-diệu nhau dây dỗ bài ngà thì cái tinh chuộng hư-vinh bao giờ giác được. Thủ-cựu mà đến lấy liệt giường liệt chiếu làm toàn phúc, lấy chết đứng chết trận làm xấu số, người viễn hại toàn thân vẫn cho là giỏi, kẻ mạo hiểm tiến-thủ vẫn nhiếc là liều thì cái tinh ủy tử tham sinh bao giờ giác được: giữ cái nền-nếp gia-đình mà trọng cậy vào tư-cơ hương-hỏa, nệ cái luân-lý hiếu kính mà quanh-quẩn vào tổ-mộ từ-đường: giữ cái lối gia-tộc cũ như thế thì hay được với ai. So hơn kém nhau cái ngôi thứ chỗ đình-trung, cứ khăng khăng là miếng ngoài lăng bằng sàng xó bếp; ganh vinh nhục nhau cái danh xưng trong bằng hối, cứ hằng hái là thua trời một vạn không bằng thua bạn một ly: giữ cái lối cạnh-tranh cũ như thế thì hay được với ai. Theo cái tinh hay bắt-chước mà tham thanh chuộng lạ một trăm cái cái gì cũng của người là đẹp là hay, thế cũng kể là hủ cựu! Theo cái tinh hiếu quần mà ỡ-at dua-đòi, một trăm cái cái gì cũng theo nhau làm [illegible] cựu! Duy-tân với thủ-cựu cũng đều không còn lại được cái hay mà sửa dần được cái dở của dân-tộc mình được tí gì cả. Nếu cứ như thế mãi thì cái hay đều bị mất hết mà chỉ ra còn độc những cái dở mà thôi.

Hỡi quốc dân ta ơi! Cái giấc ngủ mấy trăm năm của con nhà Hồng-Lạc chúng ta đã mê một quá rồi; người Pháp đó, người Nhật kia, đều đã treo cho ta cái gương tốt biết giữ điều hay mà chừa điều dở của người ta đấy, tiếng gà eo óc, ta kịp nên bảo nhau tỉnh dậy mau lên.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 23 Juin 1924

Một tin về việc mưu hại quan Toàn quyền Merlin

Tin Hongkong. — Các quan ở Quảng-đông báo tin rằng có vợ được ở dưới sông cái tử thi của một người Việt-Nam bình như là người đã ném bom vào tiệc Lôm trước.

Quan Toàn quyền Merlin trở về

Quan Toàn-quyền Merlin cùng phu-nhân đã khởi-hành ở Hongkong trở về Đông-pháp.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 22 và 23 Juin 1924.

Các quan đại-sứ với quan Giám-quốc Doumergue

Các quan đại-sứ ngoại quốc đến chúc mừng quan Giám-quốc Doumergue. Đức Cereiti, là đại-sứ của Giáo-hội, thay lời cả các quan đại-sứ chúc mừng quan Giám-quốc có nói về tấm lòng hiếu hòa-bình của thế-giới. Quan Doumergue đáp: Tôi cảm tạ các ngài sẵn lòng đồng lao cộng tác với tôi, vì có thế mới mong chóng đến ngày thịnh vượng mà cái công-lý và sự hòa-bình cũng khó-nhọc được.

Liệt-quốc với cái chương-trình của hội đồng kỳ viên giám định

Báo *Evening Standard* có nói ông Herriot và ông Macdonald dương lưu-âm về việc định ngày tháng và chương-trình một cuộc hội-nghị của các nước Đồng-minh. Các ngài lại xét xem có thể để cho Hoa-kỳ và nước Đức dự vào cuộc hội-nghị ấy được không.

Ngày hôm qua, quan đại-sứ nước Đức ở Londres có đệ-trình bộ Ngoại-giao nước Anh một bản ám văn nói về hiện tình nước Đức và về cái chương trình của các nhà giám-định.

Nước Pháp với nước Anh

Hai quan thủ-tướng Pháp và Anh đã hội-nghị ở Chequers ngày 21 và 22 juin. Sau cuộc hội-nghị ấy có lại cáo cho các báo như sau này:

Hai quan thủ-tướng hội-nghị với nhau rất là thân mật, các ngài có bàn về mọi vấn-đề trong chương-trình giám-định, song chưa có thể ấn-định được điều gì, vì mọi việc chưa hỏi ý-kiến hai chánh-phủ Bỉ và Ý. Hai ngài hợp ý nhau về tất cả các khoản. Hai ngài định đến giữa tháng juillet đặt một cuộc hội-nghị ở Londres để giải-quyết mọi việc. Hai ngài lại định đến qua Genève để dự buổi hội Vạn-quốc khai kỳ đại-hội-đồng.

Hai ngài lại nói thêm rằng: Hiện nay thế-giới đương buổi khó khăn, cuộc tối định quyết đồng-lao cộng-tác với nhau.

Nước Pháp với nước Bỉ

Ngày 23 juin, sau khi ông Herriot có nghỉ với quan đại-sứ nước Bỉ ở Londres, thì ông đi đến Bruxelles, có [illegible] để [illegible]

Đảng quốc dân ở nước Đức

M. Hergt, là lãnh-tụ đảng quốc dân nước Đức độc-diễn-thuyết có nói: đảng quốc-dân xét ra cho lòng nghị-viên ưng-chuẩn các bản luật về việc thi hành cái chương-trình của các nhà giám-định, vì chính-phủ hiện không đủ thế-lực, mà ngăn-trở với chính-phủ hai bên sẽ sinh ra việc mâu thuẫn với nhau lúc nào không biết.

Các quan ở hai trù-binh đến kiểm ở 250 nhà ở ông nước về đảng quốc dân có bắt được giấy má quan hệ về công việc của đảng ấy. Xét ra học-sinh ngủ bè mà luyện tập trong các ngạch lính bị-bản, chủ ý là để phục thù sau này vậy.

Việc chánh-trị nước Ý

Thiếu-tá Rossi nguyên chánh phòng báo quản mà sở cảnh-sát tâm nã, đã đến chịu giam. Việc chính-trị vẫn nào nhiệt. Các đảng phản đối chánh-phủ vẫn ra sức cổ võ. Nay mai các đảng sẽ xin cách chức, và tổng giám M. De Rone.

Fiorani là sếp-phó của Haldi bị bắt.

Báo *Matin* được tin rằng lời các tin có xảy ra nhiều việc lưu huyết, quan Mussolini hội nghị luôn với các viên lĩnh tụ về đảng ái-quốc để phòng việc loạn-lạc. Có lẽ nay mai nghị viện họp, các ông nghị viên về đông tốn số không đến dự nghị.

LÀM THẾ NÀO MÀ CHÉP NHỮNG LỜI DIỄN-THUYẾT TẠI NGHỊ-VIỆN

Trước khi dùng phép tốc-ký, thì chép các lời diễn-văn bằng chữ thường. Chép bằng chữ thường, thì chỉ chép được những câu quan-trọng mà thôi, vì không sao theo kịp được lời nói của các nhà diễn giả. Mãi đến năm 1816, mới dùng phép tốc ký. Một bọn tốc ký bốn người cùng chép một lúc. Đến năm 1816, ngạch tốc ký mới lập xong. Hiện nay tại nghị-viện có 25 người tốc-ký, có là làm hai bộ. Một bộ chuyên về việc chép, một bộ chuyên về việc kiểm-soát.

Cái việc tốc-ký ở nghị-viện rất khó. Ai muốn sung chức ấy, tất phải có tầng tu-tài, và thi một kỳ thi riêng cũng khó.

Ở NƯỚC PHÁP CÓ ĐIỆN-BÁO TỪ BAO GIỜ?

Trong năm 1838, sau khi khoa-học hàn-lâm-viện tiếp được tờ-trình về cái phương-pháp chắp làm toàn phúc, lấy chết đứng chết trận làm xấu số, người viễn hại toàn thân vẫn cho là giỏi, kẻ mạo hiểm tiến-thủ vẫn nhiếc là liều thì cái tinh ủy tử tham sinh bao giờ giác được: giữ cái nền-nếp gia-đình mà trọng cậy vào tư-cơ hương-hỏa, nệ cái luân-lý hiếu kính mà quanh-quẩn vào tổ-mộ từ-đường: giữ cái lối gia-tộc cũ như thế thì hay được với ai. So hơn kém nhau cái ngôi thứ chỗ đình-trung, cứ khăng khăng là miếng ngoài lăng bằng sàng xó bếp; ganh vinh nhục nhau cái danh xưng trong bằng hối, cứ hằng hái là thua trời một vạn không bằng thua bạn một ly: giữ cái lối cạnh-tranh cũ như thế thì hay được với ai. Theo cái tinh hay bắt-chước mà tham thanh chuộng lạ một trăm cái cái gì cũng của người là đẹp là hay, thế cũng kể là hủ cựu! Theo cái tinh hiếu quần mà ỡ-at dua-đòi, một trăm cái cái gì cũng theo nhau làm [illegible] cựu! Duy-tân với thủ-cựu cũng đều không còn lại được cái hay mà sửa dần được cái dở của dân-tộc mình được tí gì cả. Nếu cứ như thế mãi thì cái hay đều bị mất hết mà chỉ ra còn độc những cái dở mà thôi.

Hỡi quốc dân ta ơi! Cái giấc ngủ mấy trăm năm của con nhà Hồng-Lạc chúng ta đã mê một quá rồi; người Pháp đó, người Nhật kia, đều đã treo cho ta cái gương tốt biết giữ điều hay mà chừa điều dở của người ta đấy, tiếng gà eo óc, ta kịp nên bảo nhau tỉnh dậy mau lên.

T.

CÁI SÚNG-SƯỚNG NHẤT THỜI CỦA MỘT NHÀ HOẠNH-PHÁT

Một nhà chế tàu nước Anh tên là Thomas Steven mới vỡ nợ, của cải đã bị tòa đem phát mại cả.

Cái tiêu sử của người ấy, cũng buồn cười. Lúc đầu buổi chiến tranh mới rồi, người ấy mới có 28 tuổi, làm công xoàng ở một công-ty hàng hải ở Leith. Người ấy vay của bà con được ít tiền, đem buôn bán đầu cơ gặp được lúc vận may, chẳng bao lâu kiếm được số tiền to, đem tạn một cái tàu cho thuê. Lúc bấy giờ nước Pháp mua đạn dược của nước Anh nhiều, Anh sợ tàu [illegible] hàng-hải nước không dám cho tàu chạy, M. Steven đem tàu nhận chở đạn dược, đi mấy chuyến đều được xong xuôi. Tiền thuê tàu bấy giờ đắt lắm, cho nên chẳng bao lâu người ấy trở nên một nhà triệu phú. Người ấy có tiền lại tậu thêm tàu, trong tay có một đi tàu thương-thuyền khá lớn.

Lúc bấy giờ nghiễm nhiên là một nhà đại phú, người ấy mới thỏ ra đủ ngón ngông cuồng. Trước thì làm một tòa nhà nguy nga, buồng tắm toàn làm bằng đá hoa mua tận nước Ý và nước Hy-lạp đem đến. Liền mua cây cối giồng trong vườn có tới 60.000 quan.

Ăn bận cũng rất ngông cuồng. Quần áo thường cả thảy 365 bộ, mỗi ngày mặc một bộ khác nhau, đó là không kể các thứ quần áo đại hội, hoặc quần áo để thao v.v. Riêng một thứ áo tơi có 99 cái. Giầy, cà vạt, sơ-mi, cũng các thứ khác không biết đâu mà đếm được. Có ngày thay quần áo đến bốn lần. Xài mỗi khi mua thì mua một vạn điều. Người ấy ngông cuồng như thế, nên mới dây bị vỡ nợ. Nhà cửa đồ đạc bán hết cũng chỉ giả được một phần nợ mà thôi.

Ôi! cái tiêu sử của bác hoạch phu này, thực đáng làm gương sáng cho các nhà giàu nổi nước ta vậy.

CÁI PHẦN THƯỞNG CỦA NHẠC-PHỤ PHI-TƯỚNG PELLETIER D'OISY

Trước khi phi-tướng Pelletier d'Oisy khởi cuộc bay từ Paris đến Tokio, ông tướng bay [illegible] cho một khẩu súng đi săn, nếu thưởng cho một khẩu súng đi săn, nếu phi-tướng bay được tới Hanoi, ông sẽ thưởng cho một ngôi nhà ở nhà quê. Nay mai phi-tướng trở về qui quốc rồi lẫn là được cả súng, ô-tô cùng nhà ở.

CÁI TIỀN DỌN RÁC Ở PARIS mỗi năm mất bao nhiêu?

Cái tiền thuế dỡ rác của thành Paris thu mỗi năm được 7 triệu, nhưng việc dọn và việc đốt rác hằng năm 80.700 tòa nhà ở Paris tính ra có 900.0 0 tấn, phí tổn mất 47 triệu.

Vì vậy hội-đồng thành phố định tăng tiền thuế dỡ rác lên, để mỗi năm thu được độ 32 triệu.

Việc mưu hại quan Toàn-quyền Merlin tại Quảng-đông

Điện-tín của quan Toàn-quyền

Quan phó Toàn-quyền có tiếp được của quan Toàn-quyền những bức điện tín sau này:

1. *Tôi rất lấy làm cảm-động về những bức điện tín số 1680 của ngài, vậy xin gửi lời thân ái cảm tạ ngài cùng tất cả các viên chức trong phủ Toàn-quyền.*

2. *Tôi rất lấy làm cảm động về những điện tín tỏ tình thân ái mà tôi đã nhận được của khắp mọi nơi và nhất là điện tín của các quan giúp việc tôi và của nhân dân Pháp Việt lại khiến cho tôi cảm kích vô cùng. Vậy tôi nhờ quan lớn chuyển đạt cùng hết thảy các hạng nhân đẳng tâm lòng luyến ái và tận tâm của tôi.*

Cất dám các nhà bị hại

Quan Thiếu-tá Jeanbreau, thành tòa Chánh-trị phủ Toàn-quyền có điện ở Quảng-đông về phủ Toàn-quyền báo tin rằng sang 21 cất dám những nhà bị hại, các kiều-dân Pháp và ngoại-quốc đều đi đưa tiễn. Trong khi đưa đám có thủy-binh các tàu Pháp và Anh đi hộ tống cho long trọng và giữ việc trật-tự.

Một bức điện-tín của quan Thượng-thư Thuộc-địa

Quan phó Toàn-quyền có tiếp được bức điện-tín sau này:

Pháp quốc chánh-phủ rất lấy làm cảm động về cái tin mưu hại khả ố ở Quảng đông, vừa điện sang quan Toàn-quyền Merlin để chia buồn cùng gia-quyến các nhà bị hại và chúc các nhà bị thương chóng được bình phục.

Trong những cơ hội bi ai này thì tấm lòng thân ái của Mẫu-quốc và của huộc-địa gửi đều quay về cõi Đông-pháp là cái trụ cho nền chính-trị của ta ở miền Cực-đông, về các quan chức và các kiều-dân đang giữ cái chức trách nặng nề một cách rất nghiêm-chỉnh, rất can đảm và rất nhẫn nại, sau nữa là về nhân dân bản xứ đối với Đại quốc chính-phủ vẫn có lòng luyến ái và tận trung rất qui bau.

Daladier.

Các điện-tín văn-an khác

Quan Toàn-quyền đã tiếp được những điện tín sau này:

Của Nafép-chính-vương Nhật-bản

Tôi vừa được tin rằng quan lớn tránh khỏi cái việc mưu hại rất khốn, vậy tôi xin kịp gửi lời mừng quan lớn.

Của quan Lãnh-sự Pháp tại Vân-nam-phủ

Tôi rất lấy làm ghê gớm về cái việc rất khả ố của kẻ đại ác chực mưu hại đến qui thể. Được tin rằng quan lớn cùng qui quyến và các quan tuy tùng ngài đều vô sự tôi rất lấy làm mừng rỡ khôn xiết. Xin quan lớn chuyển những lời chia buồn cùng tin mừng tôi gửi cho quyến thuộc những nhà bị hại và tâm lòng thân ái của chúng tôi đối với quan đại-sứ Bernard.

Rất thay kiều dan Pháp Việt tại Vân-nam-phủ đều nói lời nói tôi mà tỏ lòng vô cùng thân ái của họ đối với quan đại-sứ Bernard chóng được bình-phục.

Của quan Đại-sứ Pháp tại Tokyo

Tôi xin gửi lời thành thực mừng quan lớn đã tránh được cái việc mưu hại khả ố lắm và nhờ quan lớn chuyển những lời chúc quan đại-sứ Bernard chóng được bình-phục.

Của quan Lãnh-sự Nhật-bản tại Hải-phòng

Tôi rất lấy làm cảm động và xin gửi lời mừng quan lớn đã tránh được cái việc mưu hại của kẻ đại ác tại Quảng-đông.

Của quan thủ hiến Quảng-châu-loan

Được tin về việc mưu hại quan toàn quyền và các kiều dân Pháp tại Quảng-đông thì tôi lấy làm cảm động và rất lấy làm, vậy xin ngài chuyển lên quan Toàn-quyền và Merlin phu-nhân tấm lòng kính mến của hết thảy

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

người Pháp tại Quảng-châu-loan, cùng quan Lãnh sự Pháp những lời chia buồn của chúng tôi với gia-quyến các nhà bị hại.

Của quan Toàn-quyền Madagascar

Tôi rất lấy làm cảm-động về cái việc mưu hại ở Quảng-đông và lại rất mừng rằng quan Toàn-quyền đã tránh khỏi. Vậy tôi nhờ ngài chuyển cùng quan Toàn quyền Merlin những tình ý rất luyến-ái của tôi và của tất cả nhân dân xứ Madagascar.

Của Bức c a Phát-diệm

Tôi xin c m ơn Thiên-chúa và mừng quan Merlin đã tranh khỏi cái việc của kẻ đại ác chực mưu hại ngài, sau lại xin chia buồn cùng các nhà bị hại.

Của ông đại-biểu Pháp xứ Trung-kỳ tại Thượng Hội-đồng thuộc-địa

Tôi lấy làm tức giận và cảm động vô cùng về cái việc mưu hại rất khả bỉ tại Quảng-đông, vậy xin gửi lời trân trọng thay mặt hết thảy dân Pháp ở Trung-kỳ mừng quan lớn đã qua được cái việc mưu hại đến qui thể vị đại-biểu của nước Pháp trong khi đi công cán.

Chúng tôi lại xin tỏ lòng luyến ái với khắp cả những người đồng bang chẳng may thác ở bên cạnh quan lớn và xin quan lớn tỏ cùng các nhà bị thương mấy lời nhiệt thành của chúng tôi chúc được chóng bình phục.

Quan Toàn-quyền có đáp lại như sau này :

Tôi rất cảm động về bức điện-tín của ngài đã thay mặt cả người Pháp ở trong hạt mà gửi cho tôi. Vậy tôi xin cảm ơn ngài. Cái cảm tình của ngài đối với những người đồng-bào bị hại hoặc là bị thương khiến cho tôi cũng động lắm : thực là cái tang chung cho khắp cả mọi người Pháp ở cõi Viễn đông này. Tôi đã chuyển lời điện của ngài cho khắp người đồng-bang ở bản-hạt.

Của quan Đốc-lý Hanoi

Quan Đốc-lý cùng Hội đồng thành-phố xin thay mặt nhân dân tỏ lòng mừng rằng sau việc mưu hại ở Quảng-đông mà quan Toàn-quyền được vô sự, sau nữa lại xin tỏ cùng ngài tấm lòng rất tận trung của mọi người.

Hai bức điện-tín của quan Thống-sứ Bắc kỳ

Quan Thống sứ Bắc-kỳ khi được tin về cái việc mưu hại ở Quảng-đông thì ngài gửi ngay hai bức điện-tín sau này một bức sang quan Toàn-quyền Đông-pháp tại Hongkong và một bức sang quan Lãnh-sự Pháp tại Quảng-đông.

1° Quan Toàn quyền Đông-pháp tại Hongkong

Thay mặt nhân dân Pháp-Việt tại Bắc-kỳ và về phần riêng tôi, xin tỏ cùng quan lớn những mối cảm-tình rất tức giận về cái việc ác phạm chực mưu hại đến quan chúa-tể qui mến của Thuộc địa. Tôi lấy làm cảm động mà mừng quan lớn đã qua khỏi cái nạn ấy.

Monguillot

2° Quan Lãnh-sự Pháp tại Quảng-đông

Mấy cái tang mà kiều-dân Pháp ở Quang-đông vừa phải chịu trong cái cơ hội thế-thảm này khiến cho Bắc-kỳ đều lấy làm đau đớn lắm. Tôi xin nhờ ngài chuyển cùng gia-quyến các nhà bị hại tấm lòng thân-ái và chia buồn của chúng tôi.

Monguillot

. . .

Quan Toàn-quyền lại nhận được mấy bức điện-tín chúc mừng nữa của quan Garnier quản-lý Đông-pháp kinh-tế-cục tại Paris, hiện đang ở Londres (Luân-đôn), của Đức cha Bắc-kỳ Trung-ương, của quan lãnh-sự Pháp tại Colombo, của chính-phủ Xiêm-la cùng của các quan chức bên Nhật nhiều lắm.

CẦU SÔNG CÁI

Tối hôm nọ, tôi đi chơi mát cầu sông cái lúc về gặp mưa phải cảm, nhờ uống được mấy hoàn thuốc khỏi ngay ; xin mách bà-con : thuốc ấy mua tại hiệu **QUẾ-LÂM, 42 phố Phúc-kiến Hanoi** *là một hiệu chuyên bán sâm quế thực cao thượng hạng và các thứ hoàn tán thuốc gia truyền.*

Bà-xuân-Lan lai cảo

Các cuộc phát phần-thưởng

Trường Nghi-dương

Hôm 16 Juin vừa rồi, trường Nghi-dương tỉnh Kiến-an có làm lễ phát phần thưởng cho học-trò. Lễ rất long trọng, có mời quan Sứ và quan Phó bản hạt về chứng kiến. Song quan Sứ không về được, còn quan Phó thì đi vắng, chỉ có các ký-hào trong dân tổng và cha mẹ học sinh cùng các tân cựu học-sinh đến đông đủ cả.

Trước khi phát p ần thưởng, thầy giáo có đọc mấy bài chúc. Khi đọc xong học-trò bắt mấy bài nghe rất êm ái ; hát xong thì pháo nổ liên thanh một hồi lâu. Có phường kèn lại tây cũng nhà thờ Vân-kê giáp việc, dứt tiếng pháo, thì phường kèn lại thổi bài kèn chào, « aux c mps » để chúc mừng. Xong rồi bắt đầu xướng danh p ật phần thưởng. Phát phần thưởng xong thì vừa chép tối, kèn tây lại thổi bài Chambre et Meuse chúc mừng. Kèn thổi xong thì suốt trong ngoài đèn nến đã sáng như sao sa. Đến hơn trăm ngọn đèn, cờ quạt bài trí rất sang trọng. Dứt tiếng kèn thì hội kỳ lần vào múa, vừa múa kỳ-lân vừa múa rồng, múa bạc, ai cũng khen là tài khéo, xong đó rồ học-trò lại rước : đèn-rước là vui về.

Bỗ-đ-Trường lai cảo.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 31 độ
15 giờ 32 độ.

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư 25 Juin 1924

Âm-lịch

24 tháng năm, năm Giáp-tí

Ngày Ất-hợi

Hành-Hỏa, Sao Bình. Trực Chấp. Kỵ Tất-chồng. Giá-thú.

NGHI : Tế-tự, Ký-phúc, Nhập-học, Hội-hiệp, Xuất-hành, Nhập-trạch

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		9 $ 10
—	nhì	8 45
—	ba	7 75
Thóc.		5 40
Ấp pạo		5 00

Giá bạc Kể từ ngày 24 Juin 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f 58

Quan nguyên Toàn-quyền Sarraut có trở lại đây không ? — Cứ xem các nhật-báo ở Pháp sang độ này và nhất là kỳ tàu mới đây thì hình như cái tin đón quan Albert Sarraut trở lại Đông-dương nhân chức Toàn-quyền là tin đích xác lắm.

Báo *Courrier Colonial* nói rằng : Đạo chỉ-dụ bổ quan nguyên Thượng-thư Sarraut sang Đông-dương đã ký rồi mà chưa đăng vào Quan báo là tại quan Toàn-quyền Merlin hiện đang đi công-cán ở Nhật, đợi khi quan Merlin trở về Đông dương đã rồi chỉ dụ ấy mới đăng.»

Báo *Annales Coloniales* ngày 22 mai lại đăng rằng :

« Ta được tin rằng quan nguyên Thượng-thư Thuộc-địa Albert Serraut không ra ứng cử nghị-viện khóa vừa rồi thì chỉ nay mai lại trở sang Đông-dương lần thứ Toàn-quyền. Nghe đâu quan Thượng-thư Thuộc-địa Fabry đã ký giấy bổ ngài từ ngày thứ tư vừa rồi, nhưng còn đợi quan Toàn-quyền Martial Merlin đi công cán ở Nhật về thì cái tin ấy mới công-bố »

Nếu thật như vậy thì chỉ trong khoảng giảm hôm nữa là ta rõ cái tin ấy đích thực hay không.

Báo *Independance Tonkinoise* ở đây cũng thuật những lời của báo *Courrier Colonial* nói trên ấy lại có thêm rằng :

« Xem như thế thì mới rõ là tại làm sao mà ở Hanoi có những tin đón rằng quan Merlin có lẽ qua đường Mỹ về Pháp mà không trở về Đông-pháp nữa. Người ta lại nói rằng quan Boudoin trước kia đã xin về hưu mà ngài trở lại đây là tuân ý quan Sarraut để sang chực quyền Toàn-quyền cho đến ngày quan Sarraut tở nơi, vào độ khoảng tháng chín hay là tháng mười tây. »

Hội chợ Hanoi

Các gian bày hàng bắt đầu **cho thuê** từ 1er Juillet 1924.

Quan Toàn-quyền về Hà-nội. Quan Toàn - quyền và Merlin phu-nhân, qui công-tử cùng quan Chánh quản-lý văn phòng Châtel đã ở Hongkong xuống tàu *Chantilly* ngày hôm qua 23 juin. Cứ như điện-tín của quan chủ tàu ấy gửi về thì chừng ngày 25 này hồi 15 giờ sẽ tới Hải-phòng. Quan Thiếu - tá Jeanbreau chánh tòa chính-trị phủ Toàn-quyền sẽ về chuyến tàu sau.

Bến đò Trèm đã đi được. — Bến đò Trèm nay đã đi lại được như trước rồi.

Các phi-trường Bồ-đào-nha đã tới Áo-môn. - Quan Toàn-quyền vừa tiếp được của quan Thống-đốc Áo môn (Macao) bức điện-tín sau này :

« Tôi vừa được tin rằng các phi hành-gia đã bu máy tại Kowloon, bỏ máy có hỏng đôi chút. Tại Áo-môn trời u-ám lắm, không nhìn thấy gì. Xin có lời cầm tạ ngài đã chăm chút đến phi-cơ của Bồ-đào-nha.

Nhân dịp này, tôi xin tỏ cùng quan lớn lắm lòng tức giận về cái việc âm mưu rất giã man ở Quảng-đông chực hại một vị đại-biểu rất đặc-biệt của nại Pháp-quốc. »

Các trường tư-thục nên biết. - *Việc kiểm soát các trường học.* — Quan Giám-quốc Đại-pháp vừa ký chỉ-dụ về việc kiểm soát các trường tư-thục ở Đông-pháp. Trên đoạ c l dụ ấy có tờ trình của quan Thượng-thư Thuộc-địa đại khái như sau này :

Việc học ở các trường công của Đông-pháp mấy năm nay đã mở mang lắm, khiến cho các trường tư-thục cũng thịnh hành ngang với các trường công. Các trường tư dạy theo chương trình Nhà-nước và cũng dạy học trò từng ấ ạch vào các kỳ thi mở tại trong Thuộc-địa.

Bản dự t ảo chỉ-dụ định theo dây mà quan Toàn-quyền Đông-pháp đã đệ trình tòi thì chủ ý để đặt ra những lệ kiểm soát việc học trong các trường tư, trước là xét về cái học lực của những người làm nghề dạy học, sau là xét về cá phương-pháp vệ-sinh ở các trường mà con trẻ đến học thế nào.

Nhờ về cái lệ bắt phải xin phép trước mà chính-phủ có thể cấm không được mở những trường hỗ ngộ i là trái với cái chủ-nghĩa xã-hội hoặc phạm đến cái thể lực của nước Pháp.

Đạo chỉ-dụ này chủ ý là định những cách thức kiểm soát cốt về ở trong nước thế nào, về cái địa-thế riêng của cái thuộc-địa lớn của ta ở Viễn-đông để thành ra một nơi để cho sự cổ động lắm. Còn như các điều tiểu-tiết thì để cho quan Toàn-quyền được tùy nghi định lấy, theo như cái lý t rọng địa phương mà quyền là cái nền hành chính của Đông-dương từ khi có những chỉ dụ ngày 20 octobre 1911 đến giờ.

Tờ dự t ảo ấy tôi xét ra không có điều gì trái ý cả, vậy xin trình quan lớn duyệt y cho.

Thuộc địa bộ Thượng thư
Fabry

Đạo chỉ dụ nói trên ấy, sau này bản quán sẽ dịch đăng dẫn.

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate d'ammoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.

HIỆN CÓ BÁN TẠI :

NHÀ BA CHƯƠNG
(Hiệu Đèo-chè MONTÃS)
HANOI

Việc ích-hữu Thư-xã. — Chiều hôm qua, tòa án Trừng-trị đã xét xong cái việc lừa đảo bộ i-ích-hữu thư-xã và tuyên án phạt ông nguyên chủ-nhiệm Trần-quang-Huy 3 tháng tù và 300 quan, Bùi xuân-Thắng 2 tháng tù và 50 quan và bắt cả hai người phải liên đới với nhau bồi cho hội Ích-hữu thư-xã số tiền 3 0 đồng 25 xu là tiền đã lừa của hội ấy.

Những người đi xe đạp nên biết. - Quan Đốc lý thành-phố nhắc lại rằng theo n ức các thể-lệ điều 40 trong Luật đi đường (nghị định quan Thống-sứ ngày 31 janv er vừa rồi) thì phàm xe đạp nào cũng phải mắc một cái chuông hay là một cái nhạc mà k ông được dùng thứ gì khác để báo hiệu hết.

Thế nhưng mà trong nghị-định ấy có ra hạn cho sáu tháng mới phải thi hành cái lệ này, vậy thì từ nay cho đến ngày 1er août 1924 những người đi xe đạp còn có thể được dùng còi hay là các thứ khác để báo hiệu mà không phạm vào luật vi cảnh đã nói trên kia.

Về khoản tiền cước đi tàu đi xe trong khi thuyền chuyển. Quan Thống-sứ vừa thông tư cho các quan thủ hiến các sở thuộc quyền ngài cùng các quan cai trị đầu tỉn , một t ư chu trí về các khoản tiền cước đi tàu hay đi xe của các viên chứ trong khi thuyên chuyển.

Nguyên là xưa nay các viên chức tòng sự nhà nước mỗi khi thuyên-chuyển đi đâu thì các khoản tiền cước đi tàu đi xe, muốn lấy giấy của nhà nước cấp cho, hoặc tự mình xuất tiền ra rồi làm giấy lĩnh ở công-quỹ sau cũng được, nhưng cứ như tờ chu trí của quan Thống sứ thì phần nhiều các viên chức nhất là người bản xứ không mấy khi chịu lấy giấy của Nhà nước cấp cho, cứ tự xuất tiền ra, rồi làm giấy kê-khai lĩnh sau, mà các giấy kê khai ấy thường không có giấy biên lai hay đơn đòi tiền của các công tì vận tải để chứng thực, không còn biết đâu mà kiểm soát được nữa, lại làm phiền việc cho sở làm măng-đa. Vì vậy mà quan Thống-sứ định rằng từ rầy phàm các viên chức thuyên ch uyển đi đâu, thì cứ phải l ấy giấy của Nhà-nước chịu tiền cước đ t u hay đi xe, nếu không có có gì ngăn trở sự lấy giấy ấy, mà cứ tự xuất tiền chi ph lấy các khoản lộ phí, rồi làm giấy đòi công quĩ sau, thì công quĩ không g khi nào trả lại cho nữa. Chỉ những viên chức nào ở các nơi không thể lấy giấy đi tàu đi xe mới được tự xuất tiền ra, nhưng về sau vẫn phải giấy kê khai tiền lộ phí ấy, phải đính cả các giấy chứng chỉ giới lĩ rõ ràng của quan chức sở n ình cấp cho, thì mới được đòi tiền của công-quĩ về.

NƯỚC CHANH
HIỆU
T B
125, Rou e de Sinh-từ
(Bến đám)
Chỉ bằng nước cốt thật là thanh-khiết, chai quả bền, mát nhất.

Các ngài nào sành uống nước chanh, từ nay không cần phải mua nước chanh Hồng-kông nữa. Các hiệu nay mà nổng ngon hơn mọi thứ nước chanh khác.

Tại hiệu có bán cả nước hoà *Soda*, và nước cất (*Eau distillée*) để dùng pha thuốc thật là tiện khiết.

Phòng Thương-mại. — Phòng Thương-mại Hà-nội đã họp tối hôm qua tại hội-quán của hội phố hàng Trống, do ông phó hội-trưởng Perroud chủ tọa

Cải chính — Trong mục « tòa án Trừng-trị » đăng ở số báo hôm qua về việc « *lăng-ma* », có tên M me, thì *Thản* bị thưa là nghi cho chồng phải lòng cô Mỹ ở phố hàng Nón, đến trước cửa nhà cô Mỹ mà lẩng mẹ, in lẵn là thị *huán*, vậy nay cải chính lại cho đúng.

Bằng Sơ - học Pháp - Việt. — Trong danh sách thí sinh trúng tuyển tại trường Sinh-từ về Nữ-ban có tên cô Bồ-tu-Lan, trong báo hôm qua in lầm là Bùi tử Sau. Nay cải chính lại cho đúng.

Cuộc du-lịch vịnh Hạ-long - Xin kính đáp các ngài có thư hỏi tới về cuộc du-lịch vịnh Hạ-long ngày 13 14 Juillet 1924, chỉ riêng cho các hội viên hội T.B.N.C.T.T. hay người ngoài hội có thể dự cuộc được không? rằng : hội chúng tôi lấy « ái hữu » làm đầu, nên tôi tổ chức cuộc vui chơi tạo nhã nhặn, các anh em trong sự các sở công tư đều có thể dự cuộc du lịch này được cả.

Lê-ngọc Giản lai cảo

Ai muốn học tư. — Xin có lời bá cáo để các ngài biết rằng M. Hoàng-cơ-Nghị, cách-trí khoa cử-nhân, ở route du Grand-Bouddha voi r 33. N° 38, có dạy tư về các khoa : toán-học (mathématique), khoa-học (science), và vật-lý-học (physique).

Ai muốn học thì cứ đến nhà M. Hoàng-cơ-Nghị mà hỏi thể-lệ. 3858

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	Op 08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0 , 20

Có đỡ thuyên chuyển. — Cô Trần thị-Nhị, có đỡ thực thụ hạng ba tại Nam-định nay đổi đi Phú-thọ, thay cô Phạm-thị-Quế cũng là cô đỡ thực thụ hạng ba lại đổi đi Nam-định.

Cô Trịnh-thị-Khương có đỡ thực thụ hạng ba ở Thái-bình nay đổi đi Bắc-giang thay cô Nguyễn-thị-Thuộc là cô đỡ thực thụ hạng năm lại đổi đi Thái-bình.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 25 đến ngày thứ bảy 28 Juin 1924

CÁC PHIM MỸ-THUẬT CỦA PHÁP

Chuyện LA BÊTE TRAQUÉE

Bi kịch cảm động, chia làm 6 phần
Trích trong quyển tiểu-thuyết Marielle Thibaut của Audrien Chabot
Do Michel Carré đặt cảnh
René le Somptier, bày cảnh.

Từ ngày chủ nhật 29 Juin đến ngày thứ ba 1er Juillet 1924

Chuyện LES MYSTÈRES DE LA JUNGLE

Chuyện phiêu-lưu rất hay
Đôi thứ ba vì thứ tư

Bán một cái xe Moto « *Terrot* » 2 mã lực 3/4. 2 temps, còn tốt lắm.

Hỏi tại M. Saunier, Sergent, Hôpital militaire. Hanoi. 3854

Một chú đội xếp không biết bổn phận mình — Bản báo tiếp được bài sau này :

« Chiều hôm chủ nhật vừa rồi, ở chỗ hàng Trống rẽ sang đường Nhà-th , ngay ở hiệu ảnh Hương-ký trông ra, giữa lúc nước Sông-ti sắp tới nơi thì có một người tuần-cảnh Nam còn trẻ tuổi tát đánh một người con trai cũng còn tuổi, ý chừng người này muốn đứng gần xem mà người đội xếp ấy đẹp không được bằn. Nhưng không có lẽ, vì ở trước mặt người con trai ấy còn bốn năm hàng người nữa, vừa lấy vừa Nam vừa Nhật bản, t i có lẽ nào người con trai này đã phạm vào luật vi cảnh nào được Vậy mà cứ t ấy cái chú vô lễ kia tát mãi, tát xong lại giơ tay lên đe dọa làm bộ với n ững người khác, nói to quá để i nói mấy ông Tây và mấy bà đầm đứng gần đó thấy trưởng mắt, bảo mãi bắn cũng giơ tay lên bảo k ông im thì sẽ tát, thì thôi đáng kiếp, chỉ quen bắt nạt những người quen bắt nạt được xưa nay, mà c ng biết cái phận của mình là p ận gì ư ? Tưởng các thầy đội xếp k ác thấy trong bọn mình có người làm điều như thế nước, làm phi mất cái tiếng cả đoàn-t ể mình thì cũng nên bảo ban cho hẳn biết cái bổn phận mìn t i p ầu. »

Một người đi xem hội lại cảo

Xe đụng nhau ở trên cầu sông Cái. — Chiều hôm kia, hồi 6 giờ rưỡi, có một cái xe cao su hàng ở bên Gia-lâm số T. Đ. 12 với cái xe ô-tô T. 466 do một ông Tây cầm máy đụng phải nhau ở trên cầu sông Cái. May không việc gì đến người, c i hư hỏng xe mà thôi. Người cầm máy xe trốn mất, không rõ là ai.

Trâm mình ở sông Cái. — Sáng sớm hôm qua, hồi 5 giờ có một người đàn-bà tên là Ng-thị-Liên 37 tuổi, nhà ở ngõ hàng Mụn số 14 ra sông Cái trầm mình. ở ngay trước cửa nhà khám hàng hóa của sở Thương-chính trông ra. May có mấy người phu làm ở đó ra với lên được, đưa về nhà cho.

CÔNG-TY ĐIỆN KHÍ ĐÔNG-PHÁP

Cáo-bạch thứ nhất

Theo như nghị-định của quan Đốc-lý Hà-nội ngày 11 Avril 1924 về giá mua điện thắp đèn, về điện chạy quạt, ông Tổng quản-lý công-ty điện-khí Đông-pháp có lời thỉnh cầu cho mua điện đèn buồng giấy của Công-ty, phố Francis Garnier, để làm giấy mua điện cho hợp pháp.

Ông Tổng-quản-lý
G. PELLETIER

Cáo-bạch thứ nhì

Công ty điện-khí Đông-pháp có lời để qui-khách biết rằng công-ty mua được đèn điện hợ giá, nên từ ngày 1er Juin đến ngày 31 Août đèn 32, và 50 bougies định giá là 0 $ f. 50,

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tại xóm đèn đỏ. — Chiều tối chủ-nhật, ở xóm đèn đỏ có lô thầy bói bước thấp bước cao vừa đi vừa mếu trông rất đáng thương. Hỏi ra mới rõ lão vừa xem cho một người được ba hào bạc thì bị mấy à thắt lưng xanh trông ghẹo rồi nắng mất.

Lại vào khoảng tám giờ cũng tối đó mấy cậu học-sinh đi qua xóm các ả, cũng bị các ả ra lôi kéo bắt mũ và trông ghẹo mãi mới buông tha.

Nếu vậy thì chẳng hóa ra những nơi ấy cho khách qua đường lắm ư! Vậy công sở nên phái một người lính đi tuần luôn phố ấy cho được trật tự.

Chết đuối — Sáng giờ tối hôm kia ở khúc sông Tam-bạc gần ngõ chợ có đứa con gái 7 tuổi tên là Trần-thị-Cô, con Trần-văn-Kế làm nghề chèo đò, bị ngã xuống sông, không tìm thấy xác.

Nhân tâm quá — Ai có việc nặng đi qua cầu sông Bonnal đang lắp dở (ngay trước cửa hãng tàu Chargeurs Réunis) hãn có lúc cũng được mục kích cách đối đãi của các ông cai với những phu vác đất.

Phu ở trần trông-trực, chỉ có cái khố che chỗ kín, mang đội những hòn đất nặng là thế mà những ông cai còn nỡ cầm cái roi mây vụt đen-dét thì thật là cảnh đ au quá. Vì dù bọn phu nghèo khó kia có lỗi lầm lỗi điều gì trong khi làm việc thì lấy lời mà bảo chẳng được hay sao, v ệc gì phải xử tàn nhẫn đến thế ! Tnưi da ai cũng là người, xin các ông ca chớ ỷ đồng tiền là sinh-mệnh của người ta mà nỡ hành hạ người ta quá lắm.

VIỆC KINH-ĐÔ

Ai tín. — Ông Nguyễn-phong-Di, hiệu Nguyệt-Bình, người quán tỉnh Thanh-hóa, làng Nguyệt-viên, thi đỗ Đình-nguyên, song thu-kỳ sở mật-thám ở Huế, mới tạ thế sáng ngày 17 Juin hồi 7 giờ sáng tại nhà ngụ ông ở trong thành. Sáng ngày 18, hồi 6 giờ rưỡi đám, an thổ tại phía nam cạnh bến nhà thân-trù đàn Nam giao.

Lúc cất đám thì đo đường thủy-đạo sông Hương-giang từ cầu Thanh-long đến bến Thừa-phê, tại nơi ấy có các quan chức ấy Nam sở Liêm-phóng, tòa Khâm-sứ, tòa Công sứ Thừa-thiên và các bạn thân ở Nhan-viên và Các-thôn đến đưa đông đá. Vậy xin có lời chia buồn với qui-quyến.

Phiên của bộ lại nói về việc dân kiện các viên phủ huyện. — Bộ Lại trích lục cho v ện Cơ-mật công các bộ nha về các phủ huyện đặng hay :

Ngày 11 tháng này, khám phụng Châu-phê : « Phủ huyện có cái chức trách chăn dân, cốt cho được người « lựa cử điền bổ, gần dây do bộ Lại « huyện tệ cũ còn nhiều lại thêm làm « hại cho dân, ở Kinh và ở ngoài chỗ « nào là khôi thanh-tích, vậy thì về « sự dụng nhân cần phải xét kỹ mới được ».

« Về sau lựa thương phủ huyện, hễ « phiến tấu có chỉ rõi do một viên « ấn quan bộ Lại đem vào yết-kiến, « trẫm đương diện xem xét học-lực « tài hạnh thế nào cho thiệt xứng ý « trẫm, rồi lấy bằng phiến cho bái « mang mà tuân hành để tỏ ý châu-« thân về lối dùng người. » Khâm-thử, khâm-tuân.

Ngày tháng này bộ tôi phiến đem điều-lệ đã n kiến và có châm-chước nghĩ xin các khoản dặng xin tài-định để tuân-hành. Tiện phiến khâm phụng châu-phê Dẫn - kiến mà chiếu theo lệ trước thì càng thêm phiền, nghĩ nên cải-cách lại cho giản-tiện.

« Về sau các viên phủ huyện, đều « phải yết-kiến một lần là để xem « tài học coi thử có xứng chức hoặc « không đó thôi. Nhưng hễ người nào « hiện làm phủ huyện mà chưa khi « nào dẫn-kiến, ở các tỉnh ngoài nhân « việc quan đi ngang qua Kinh-đô, « tại gio bộ Lại đưa vào Nội-các ký « tấu cho tuyên-triệu vào điện nào, « rồi m t viên ấn quan bộ Lại cùng « viên đó dẫn kiến ấy đều bận áo « rộng xanh theo thị vệ đi vào điện « ấy yết-kiến một lượt. Nếu không « có việc quan và tiện đường thì « chiếu miễn đợi sau sẽ hay. Còn « các viên mới bổ, nếu tại kinh thì

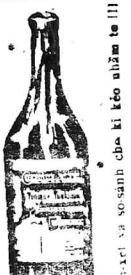
(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chư không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, lạm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Vin kem-ael và so-sánh cha kí kẻo nhầm to !!!

Mượn những 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, lên Nội-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng của MONTÈS quí-hàng, có chế nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị giữ cho quí được phòng chế-tạo để lưu thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông, mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin soan tiếp theo ở trang thứ tư bổ sáng.

CÁO-BẠCH

« Sở Société des Anthracites du Tonkin có nhời bá-cáo cho các người annam mua than được biết rằng :

Ai bằng lòng mua than (menu) hạng nhất ; mua nhiều ít, cũng được. Thì sở cũng bằng lòng bán ngay tại bến-cản Mao-khê, kể từ mười tấn (10 tonnes) trở lên. »

3869

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp
Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thời sự nhân các sổ của các ông bá có tiền gửi ở Hội Đồng Ích.

Vậy ông ba mươi có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về sổ tiền mình gửi.

Giải Tán Viên,
P. Pon I. CHATAIGNEAU.
3094. Y. M. GRENET.

HIỆU
MINH-ĐƯỜNG
MAI-CHÍNH TỔNG CỤC
của Đông pháp Tân-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VẤN ĐỒ
Giấy quyền hàng Gói số 83

Thưởng chè thơm

Xin mời quí-khách chiếu cố sơi chè **SINH-THÁI**; trong những gói chè **SINH-THÁI** phần nhiều là có phiếu thưởng cho nhất thơm ngon.

Nhưng đã được thưởng là thưởng gói chè có giá trị, chứ không giam thưởng lặt vặt 1 2 xu.

Xin quá bộ đến hiệu.

SINH-THÁI
31 Giữa Phố hàng Ngang 31
HANOI

VIỆC TRONG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Việc làm đường xe lửa Đông-hà Ngân-sơn. — Con đường xe lửa phía bắc Trung-kỳ từ Vinh đến Đông-hà chưa làm ba khoảng: khoảng thứ nhất từ Vinh đến Tân-Ấp, khoảng thứ hai từ Tân-Ấp đến Ngân-sơn, khoảng thứ ba từ Ngân-sơn đến Đông-hà.

Khoảng đường Vinh – Tân-Ấp thì đã làm xong từ năm sáu năm nay rồi, bây giờ chỉ việc đặt đường sắt và giải đá nữa là hoàn công.

Nhân có việc Âu-chiến mà khoảng đường thứ hai, thứ ba phải đình-đốn lại.

Mãi đến năm 1922 mới khởi công làm khoảng đường thứ ba từ Ngân-sơn đến Đông-hà, đến nay đã non ba năm mà công việc mới xong được sáu bảy phần, hiện bây giờ đường đất đã đắp gần xong, các nhà ga cũng đã làm được nhiều, chỉ còn cần cống thì mới làm được mấy tháng nay ; có mau chăng nữa cũng đến bốn năm năm nữa, công việc mới hoàn thành được. Việc làm đường hỏa-xa này mà không lấy hành được nhanh chóng, là vì cái vấn-đề nhân công khó khăn lắm, bản hạt vốn là chỗ đất ruộng nhiều, nhơn dân chuyên về nông nghiệp, họ không quen nghề làm phu, về cái giá thuê cũng không được rõi, thành thử họ cũng không tự-tế đi làm ; tuy mấy năm nay mưa lúa có mất, song lúa cũ còn nhiều, không đến nỗi thiếu ăn, cho nên nông dân họ vẫn được ung dung mà an cư lạc-nghiệp theo việc điền viên. Vì vậy, nhà thầu khoán nào cũng kêu thuê phu, công việc nhân thế mà phải chịu chậm trễ.

Xem ra mấy nhà chủ thầu không kiếm được mấy lãi mà nhà thầu khoán lỉ lãi thì công-quĩ nhà nước đỡ tốn.

Việc hỏa-xa này cả thảy năm lô đất, tuyển các nhà thầu khoán Tây thầu được cả. Duy có ba lô đá bazan là nhà thầu khoán ta thầu được mất đôi. Còn việc cầu cống cũng thuộc về một công-ty Pháp thầu được.

Việc đặt xà-ngang (traverse) đường sắt nguyên sở Hỏa-xa đinh dùng bằng gỗ, nhưng vì gỗ cao quá, các nhà thầu khoán không mấy ai dùng thầu, nên nay lại phải dùng xà sắt đặt ở tây sang.

Khoảng đường Đông-hà Ngân-sơn này, các chủ thầu không được hậu lợi thì các cai Tinh lại (Tacheron) lại càng vất vả mà không được phát tài gì, công việc kể hàng triệu bạc, biết bao nhiêu là cai, thế mà không được lấy một người nào kiếm được năm sáu trăm đồng mà đến cái bọn « lathách » ở trong gạt liền của chủ, ăn cướp công của phu không biết bao nhiêu mà kể.

Ấy cái tình-hình việc làm đường xe-lửa ở bản hạt ngày nay như thế, so với ngày xưa khác nhau nhiều lắm.

Việc này là việc lớn, nên các nhà thầu khoán đua nhau hỏ giá hạ, mà giá hạ tức là nhà nước được phần lợi.

QUẢNG-NGÃI

Bày chuyện ma quỉ để kiếm tiền. — Ít lâu nay, người ta đồn rằng ở làng An-hải một nhà kia giàu có vì giết mấy con rắn thần mà bị thần quỉ nó ám chết mất bốn mạng. Câu chuyện hoang đường như thế mà làm người tin. Khi đã xét hỏi tận nơi thì không có chi cả, mà số dĩ nên câu chuyện đó thì chỉ vì thế này : Nguyên tháng trước đây ở làng ấy có chứng bệnh thương hàn, người mắc bệnh chết cũng nhiều, mà nhà ấy cũng quả có bốn người bị bệnh ấy mà chết, mụ chủ nhà sợ, sai đứa đầy tớ đi rước thầy về hỏi, lão thầy bói thông nhau với tên đầy tớ bói biết chuyện trong nhà chủ rồi, bia chuyện nói là vì có lấp hang làm chết mấy con rắn thần nên phải đền mạng. Mụ chủ tin lời, bỏ tiền ra lập đàn cầu cúng, tốn kém không biết bao nhiêu mà kể. Gớm thật, những kẻ dem dỉ đoan mà huyễn hoặc lừa người đến thế ru !

BÌNH ĐỊNH

Việc mở nước Đập-đá. — Nói miền Tam-Quan đồng điền chỉ ăn nhờ nước đập mà thôi : Cứ lệ đập trên ăng chắn nước ngày, rồi mở nước cho xuống đập dưới cứ thứ nhì hành cho đến rồi ba hạng ; rồi lại trở lại thượng bạn. Lệ ấy thì ở nam-phái và trung-phái đều được thuận hòa.

Chỉ có bắc-phái là phiá đập-đá thường nảy có việc lôi thôi tranh tụng với nhau luôn, đến đổi nhiều lần sinh ra cuộc ẩu đả kịch liệt.

Nguyên do vì đập-đá làm bằng xi-măng kiên cố lắm, có chứa 12 cửa để đến mùa lụt thì mở thông lưu ; còn về mùa vầy thì đóng kín luôn, không cho rơi xuống một hột nước, chỉ có thượng bạn là no nê tưng mãn, còn ba-bạn thì đến mấy trăm lăng, hàng mấy muôn mẫu đất đều phải chịu khết khô, không cấy hái, gieo tia chi được, để trâu bò cũ g không đủ nước uống.

Vì vậy mà mỗi năm đến mùa này thì cái xã thôn về ha-bạn đến quan trên nài xin mở đập ít ngày để lấy nước cày cấy, và cho nhân dân súc vật uống. Mà nhiều khi quan cho mà nhân dân thượng-bạn không cho thành ra tranh hoành ẩu đả.

Năm nay nghe nói đã có lục chi ở tỏ tư về xác thượng-bạn phải chứa cho ha-bạn mỗi tuần lễ như nước cao được một thước, thì phải mở cho thông-lưu năm tác cho ha bạn hưởng nhờ.

Tin ấy làm cho nhân dân ha-bạn mừng như chết đi sống lại. Song lúc này đã khô hạn hung, mà lụt lấy chưa thấy thi hành, cứ lòng hóng lòng hoài, mà gần như thất vọng, nên thiết-tha kêu van lắm ! Mong lắm !

LỄ MỪA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài gửi mua báo thì gửi tiền cho, hễ hết kỳ có tiền gửi theo báo này mua thì báo-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ tháng giêng hoặc tháng một thì cho tới trở đi cho đến hết năm.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI
HƯƠNG BẠC TÌNH

Tích hát mới soạn, tương tự tích hát Tuần-Ty.

Người soạn vở hát Một trận cười vừa ôi nay lại lấy tích Tuần-Ty mà thêm bớt đặt khác hẳn thành ra vở HƯƠNG BẠC TÌNH. Chẳng nói ra các quý khách cũng đoán rằng vở mới này hay hơn vở cũ (Tuần-ty Chu-mã-thần).

Đến tối thứ bảy 28 Juin này sẽ diễn lần thứ nhất mới quý-khách lại xem và bình phẩm cho.

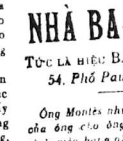
Bán vé từ tối hôm thứ sáu

Tối thứ ba 24 Juin 1924
TRẢ KIỆN CÁNH ĐA
tiếng thơm trời Việt đất Ngô,
Trung-Nguyên tám tuổi thề vô song.
Cúc-Hoa tuy phận nữ hài.
Hiếu tình đôi chữ chẳng sai tấc lòng.

Tối thứ tư 25 Juin 1924
NGHĨA BẠN TÌNH CON
Khuyên ai đừng lấy chồng,
Giết con mà cứu bạn,
Tình nghĩa vẹn hòa hai,
Như vậy đã có bạn.

Vở hát « MỘT TRẬN CƯỜI » bán tại Sán-nhiên đài và nhà in Mạc-đình-Tư cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

MUA MAU KẺO HẾT !!!

Bản hiệu mới nhận được BÍA HÁT ANNAM, tiếng Saigon, tiếng Huế, tiếng Bắc, hát cải lương, hát chèo, hát cải lương ông bổ xuyên và an-ly rất hay và rất tốt lắm

Grand Arrivage Disques Annamites
CHANSON & Cie HANOI

Hiệu Bào-chế trung-ương Vân-nam
Chi-điếm ở HO KOW
gần LAO-KAY
BÁN ĐỦ CÁC THỨ THUỐC
Giá bán phải chăng
Các tỉnh gửi mua cũng được
3843

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BAO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Bao-chế của ông cho ông Dumart, bao-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã một năm nay. Ông Dumart tự trông coi lấy việc chế thuốc, vì thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận nhỏ về thể mà hiệu bao-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gởi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi cho, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Ta nên chú ý !

Thuốc này là thứ thuốc thuốc công hiệu lắm, không mà thật là hay thì dùng có một vài chai, tự nhiên thuốc mà nhỏ nhỏ ra để thí-nghiệm chỉ chán mới dám ra bán cho các bệnh đàng.

Bởi vậy mà thật thuốc hay thì mấy thứ rất hay ấy thật là rất tiếng vang ngoài, ai cũng phải chịu là tốt hơn cả.

Thơ thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

Trong bài trước là đã nói về sự bí-hiểm-nghiệm của thuốc DEPURATIF SENSAL. Từ nay đến nay đã mấy tuần lễ là không nói thêm gì nữa, là vì ở đã cho đọc giả chứ-tôn đọc kỹ rồi thì phải nhớ.

Bây giờ xin nói về các bệnh người ngoài nên dùng thuốc DEPURATIF SENSAL chữa ra sao.

Các bệnh ấy hay sinh ra ngoài, nên thường đọc đến làm. Các bệnh ấy là : ghẻ lở — cho người ngoài nên.

Ở ra ông không nên để ai ở không biết sự sinh, nên các bệnh ngoài, nhất là bệnh ghẻ lở làm, vậy ta phải biết sự sinh ra thế nào để. Vì thế nên mới chế ra thuốc DEPURATIF SENSAL này.

Trong các bệnh ta thường thấy luôn, có bệnh ECZEMA rất là ác làm, làm cho thân thể có những nốt sần, nốt đỏ lác khô lại, chẳng mủ, làm sần làm ngứa rất ghê.

Bệnh ERYTHEME INTERTRIGO làm cho chẳng nơi nào ai mắc rất ghê sợ. Ngoài nốt ngứa làm đau đớn.

Bệnh HERPES CERCINE ở các nhọn, nhất là trong khi nóng nực.

Bệnh HERPES làng xóm ra ở những cơ-quan sinh-dục.

Bệnh ấy, giang-mai, ghẻ lở, v. v.

Thật sự kể hằng nhiều bệnh ngoài đó, ai trong nên dùng thuốc DEPURATIF SENSAL này thì không sinh ra bệnh ngoài, lại còn khỏi được những bệnh ấy. Thuốc DEPURATIF SENSAL mà chữa. Thuốc ấy nên

Hiệu Bào-chế CHASSAGNE
59, phố Paul Bert
trước cửa hiệu Godard

Nên coi thứ thuốc mà dùng có các bệnh nói trên sau, chỉ có làm thôi. — POMMADE SAINT ANDRÉ trong những nước.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
NAM-BẢO
16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc ; các thứ một đủ thực và giả, kinh gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô dàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

217

茂 MAO-SENG 盛
57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NỐ SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệt tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3845 MẬU-THỊNH bành chủ

Số 68

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Mã-vân nói xong, lại khanh-khách cả cười mà rằng :

— Công-tử có việc chi, nên nói cho chín người anh em chúng tôi, may ra chúng tôi có thể giúp đỡ được chăng !

Thang bưu nói :

— Tôi chẳng nói giấu gì các ngài. Tôi có một người bạn kết nghĩa tên gọi *Thường-vạn-thanh* nguyên là dòng dõi một bậc công-thần *Thường-vạn-xuân* thuở trước. Chỉ vì người bạn tôi có lòng hào-hiệp, không thèm giết chết không biết bao nhiêu quan-quân mà kể. Sau đi đến đây, toan qua sông chạy trốn thì bị *Mã-khi* lừa bắt, lại giải đưa về *Hàng-châu*. Tôi muốn tìm cách cứu bạn, nhưng một thân một mình chẳng ai bang trợ, chưa biết làm ra thế nào. Vì thế cho nên trong lòng nát-rục lo phiền, đến nỗi các ngài nhìn nét mặt mà biết được vậy.

Mã-vân nghe nói, lại khanh khách cả cười mà rằng :

— Sao công-tử không nói ngay cho chúng tôi biết ! *Thường* đại-huynh đã là bạn kết nghĩa của công-tử thì cũng tức như là bạn kết nghĩa của anh em chúng tôi. Bọn anh em chúng tôi đây chỉ có chín người, nhưng đều thiên binh vạn mã, chúng tôi cũng không sợ. Chúng tôi sẽ xin xông vào trong cuộc gươm trần giáo dựng mà cứu cho được *Thường* đại-huynh kia.

Thang bưu tỏ lời cảm-tạ, lại nồng rượu một lần nữa, rồi cùng nhau trở về nhà trọ. *Thang-bưu* lại bảo người nhà đem các đồ hành-lý ra bờ sông để xếp xuống thuyền. Bấy giờ các thuyền bè đậu ở bên bờ sông, trong bọn lái thuyền có một người quen biết *Thang-bưu*, mới gọi mà bảo rằng :

— *Thang* công-tử ơi ! Chúng tôi xin chở thuyền hầu người về phủ !

Thang-bưu bảo rằng :

— Ở nhà-ngươi đã là người quen biết thì mau mau ghé thuyền vào đây mà chở bọn chúng ta.

Mã-vân nói :

— Thuyền nhà-ngươi bé lắm, chúng ta xếp không đủ, phải thuê thêm một chiếc thuyền nữa.

Người lái thuyền nói :

— Tôi còn người bạn cũng có chiếc thuyền, xin gọi đến đây để chở hầu các ngài ! *Thang* công-tử xưa nay vẫn xếp tiền của chúng tôi vậy.

Mã-vân ngảnh nhìn chiếc thuyền thì trong thuyền cả thảy có 9 người, mới nghĩ thầm rằng : Chỉ vì hão cháo *Thang* công-tử một tiếng mà không kéo thì nắn làm hại 9 mạng người. Kia ! Bấy giờ cũng nhau xuống thuyền. *Mã-vân* và *Thang-bưu* một thuyền, còn bọn *Chung-hữu-đức* kia đi riêng một thuyền.

Hồi lâu, nghe tiếng thanh-la, có một bọn quan-thuyền hơn 20 chiếc, hai bên bờ sông có quân-sĩ đi hộ-tống, cung đeo giáo vác, gươm cặp mộc mang, lẫ nhiệt uy-phong, kể sao cho xiết ! Các đào-thuyền thấy vậy, đều phải dẹp ra hai bên, để nhường lối đi.

Mã-vân bảo lái thuyền rằng :

— Ta cứ cho thuyền từ-từ đi theo sau, cách xa vài ba dặm.

Mã-vân ngồi thầm : Không biết *Thường* đại-huynh ở trong chiếc thuyền nào. Đi suốt một ngày, đến *Đang-dương trấn*, nghe tiếng thanh-la nổi hiệu, thuyền đều cắm lại. Hai mươi chiếc thuyền, đậu thành một dãy. Các quân-sĩ kéo nhau lên bộ, hoặc uống rượu, hoặc mua rau-cỏ, lũ-lượt ở trên bờ sông. *Mã-vân* trông thấy quan-thuyền cắm nghỉ, cũng bảo lái thuyền dừng lại. Người lái thuyền nói :

— Bây giờ nhân lúc quan thuyền cắm nghỉ, để chúng tôi trèo vượt lên trước, thành ra đi nhanh được một đêm.

Mã-vân nói :

Ta cần phải lên bộ, để mua lễ vật cúng thần, rồi sau sẽ đ , cũng chưa lấy chi làm chậm.

Người lái thuyền nghe nói mua lễ vật để cúng thần, mới vội-vàng ghé thuyền vào bờ, chỉ cách chỗ quan-thuyền độ vài ba dặm. *Mã-vân* sai người lên bờ, mua các thứ lễ vật. Hồi lâu, thấy mua về một chiếc thủ lợn và ba vò rượu, lại có các thứ vàng hương mũ mã nữa.

Khi cúng lễ xong, vàng mã đốt rồi, *Mã-vân* thưởng cho lái thuyền một vò rượu và một mảnh thủ lợn. Lái thuyền cầm tạ không biết đường nào, mừng tay bọn chán, rồi cả hai thuyền họp nhau vào để ăn uống. *Mã-vân* cùng 8 vị anh-hùng kia cùng nâm uống rượu, còn các gia-đình thì cũng họp cả một chỗ.

Ma men say lỉnh, chén tạc chén thù, sự vui-vẻ lấy kể sao cho xiết ! Bỗng nghe tiếng thanh-la, trên các quan-thuyền đã cất quan canh đêm. Hai bên bờ sông đèn đuốc sáng rực, quân canh đi đi lại lại, nghiêm mật khác thường.

Hấy giờ đã sang canh ba. *Mã-vân* bảo 8 vị anh-hùng kia đem bọn lái thuyền giết chết tất cả. *Thang bưu* vội-vàng can rằng :

Bọn lái thuyền có can dự chi, mà sao ta lại nỡ giết chết ?

Mã-vân cười mà bảo rằng :

Công-tử không biết ! Tôi có thủ oán chi mà muốn giết chúng đâu, chỉ vì khi ở bờ sông vừa rồi, tôi thấy chúng gọi tên công tử ra mà chào hỏi, thế là chúng đã biết tỏ cả lai-lịch của công-tử rồi đó ! Nếu không trừ tiệt 9 mạng này đi thì chúng ta cướp phá quan-thuyền, về sau tất liên-lụy đến công-tử !

Bấy giờ *Thang-bưu* mới nghĩ ra. Chàng bước sang thuyền bên kia, thấy 9 người lái thuyền đều nằm ngủ say lắm lắm rồi, tức thì giết cả đi xuống sông.

Mã-vân nói :

— *Chung-hữu-đức*, *Chung-hữu-nghĩa*, *Đăng-vân* và *Đăng-phi* thì đi đường thủy ; *Cảnh-trực*, *Hậu-thành*, *Tất-thuận* và *Vinh-qui* thì theo tôi đi đường bộ. Còn *Thang* công-tử cùng bọn gia-đình cứ theo thuyền mà thẳng tiến lên.

HỒI THỨ XLI

Mã-vân và *Thang-bưu* cùng 8 vị anh-hùng kia kéo nhau đến bên quan-thuyền thì trèo-hồ lên mà xông vào đánh. Quan-quân đi hộ giải cả thảy hơn 100 người, bấy giờ đều rượu say cởi áo nằm ngủ. Thình-linh nghe tiếng reo hò, với vàng lóp-ngóp bò dậy, nhưng đã bị bọn kia với 10 tay mãnh-hổ kia. Bọn *Mã-vân* cứ múa dao mà chém bừa người thì đứt đây. Lẫn kêu oai-oái, người chết không biết bao nhiêu, một phần chết chém chết đâm, lại một phần thì ngã xuống sông mà chết. Còn xót độ năm sáu mươi kẻ, đều sợ chết thảo thân. Khi quan-quân đã vỡ chạy cả rồi, *hang-bưu* nói :

Không biết *Thường* đại-huynh ở trong chiếc thuyền nào ?

Thang-bưu mới cất to tiếng mà gọi :

Thường đại-huynh ! *Thường* đại-huynh ở đâu !

Ai ngờ *Thường-vạn-thanh* bị giam ở trong ấm, trên có lát ván, lại có khóa sắt và nhiều thùng trói cuột. Dầu có tiếng người gọi, cũng chẳng nghe thấy gì. Và không ngờ rằng lại còn có người đến cứu.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Hỡi các ông mắc phải bệnh hoa (lậu và giang-mai) khuyên ông chớ dùng thuốc tiêm tiến mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở hiệu TÚ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắc-ninh, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc hiệu nghiệm đã có tiếng. Không ngày nào là không nhận được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại. Cả cước độ non một đồng một lọ.
1567

Nhà Bán-đồM « TÂM-TÂ » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BÀ-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh: nào nhức đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nữa.

Bởi vậy nên uống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận-tràng rất tốt; thuốc này là thuốc:

PILULES DEHAUT

NHÀ BÀ-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những buổi giời mới trở trời, người ta hay sinh ra bệnh xấu mắn, cùng nhiều chứng ở đầy mà ra nữa.

Thuốc He-montes [illegible] ngừa trước, tẩy [illegible] giữa được sức mạnh khỏe.

Mỗi ngày uống một ống thuốc với một cốc nước thực là một vị thuốc bổ rất khỏe. Những người phải đau nặng mới khỏi, uống thuốc...

Hémostyl Rousset

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được phục sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh một nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

HIỆU GUIOREAUD FRÈRES
HANOI — HAIPHONG

Đứng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

Hãy cẩn thuốc đó, mua đi

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÁ:

Mụn mẩn đỏ, hắc-lào, ngứa, sưng huyết-quản, lở và các nốt mẩn khác vì bệnh giang-mai mà phát ra đều bởi tại máu cả. Vậy muốn chữa thì phải dùng một thứ thuốc thay máu rất mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công-hiệu bằng thuốc:

Dépuratif Richelet

Dù bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương, thấp nữa.

Bán ở các hàng lục-hợp to.

HẮC-LÀO khỏi 3 ngày khỏi — ECZEMA thì 36 ngày là chắc

NHÀ BÀ-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu

Trị bệnh mẩn mạn, khi huyết suy-yếu, hàn-tỳ mỏi-mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra nhiều chứng khác, thì nên dùng thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết MAI BO

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng phàm những số tiền qua hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), tờ thứ 0f 10 (0$04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

LỞ ĐAU CHÂN

NGOÀI, LỞ CÙNG CÁC BỆNH NGOÀI DA DÙNG THUỐC MỠ

FLORENTINE

Bắc chữa khỏi một cách là lùng. Các ngài thí-nghiệm mà xem, các ngài sẽ rõ cái giá trị của cái phép trị bệnh ấy. Có hàng nghìn giấy nhận-thực!

G. ROCHER Bào-chế-hàng nhất 22, r. de Grenelle Paris

Tất cả các hiệu bào-chế thế-giới đều công có bán

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc bôi POMMADE MOYER, đóng ống ngay lập tức tên mới chắng khỏi liền.

Ở Paris bắt tại hiệu bào chế MOYER, 69, R. St-Honoré
Ở Hanoi bắt tại hiệu G.A. CHASSAGNE

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

(1 mũi vị tinh hảo không có pha chế nhiều môn)

Mỗi hoàn 0,50 centigr. (uống từ 2 đến 6 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẬT-LÉO VÀ GẦN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS — ở PHÁP QUỐC LÀM

Cũng có bán tại: Hanoi, G.A. CHASSAGNE, Pharm.-Helphong, L. POURCHEUX, Pharm. và các hiệu bào-chế khác.

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tất nghỉ: 30$00
Hạng nhì ta hay tây: 20$00
Trẻ con từ 5 đến 7 tuổi trả nửa tiền

LỜI RĂN — Phải biên chỗ ngồi trước đi giờ.
Có xe riêng để cho khách riêng từng chuyến một. Ai muốn khoán cần đánh giấy thấp trước 2 ngày.
Hễn đi ngày kéo mưa đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

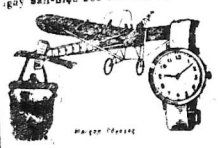
Ở Vinh đi. — Chủ nhật đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé nghỉ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek rồi hôm sau chạy lên Vientiane.

Ở Thakhek đi. — Thứ sáng thứ ba chủ tàu thấy ở Vientiane tới Thakhek thì xe cước mới chạy về Napé nghỉ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách và sự chở ra Hanoi đi chuyển thì hoặc 2 giờ chiều hoặc đi chuyến thứ ba cũng được.

華 PAO-VA 寶

8, Rue Hang Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính trình các quí-khách được biết rằng: nay chúng tôi mới tiếp được ở bên Tàu, Hong-kong, Canton, Shang-hai, Pekin, sang, nhiều đồ rang, bạc, ngọc, ngà, chân-châu, bồ phách, đồ xứ, đồ đồng đọt, vân vân..... Song đính giá bán rất rẻ. Vậy xin các ngài có lòng chiếu-cố mua mau đến ngay bản-hiệu kẻo mất một dịp tốt đi.

Công chuyên tàu này tôi có mang cả:

1° Các thứ kính giọp đã sẵn mới để bán vào mùa hè này.
2° Cao-lý xâm thực hiệu
3° Quế rất tốt.
4° Bắc nhung.

Cần-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
TELEPHONE N° 487

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酒補

J. BLANC (dệ nhất hạng bào-chế)
Ông L. BLANC (người nối-nghiệp)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚飯前各喫每各喫沒喉醴飲喫精

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA HIỆU C. J. BONNET LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

THUỐC HÉMOGLOBINE BYLA

Trừ bệnh huyết suy rất mạnh

CỨNG CÁP MẠNH MẼ BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhất

Xin hỏi tại hiệu BYLA
28, Avenue de l'Observatoire. — PARIS (France)

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Khu mỏ các trái-đơn của Compagnie Panama có rất số để xoáy lợi (Obligations Panama à lots), mỗi năm phải mở ngày 20 quan, theo như lệ định trong luật. Nhưng vậy mỗi ngày đã đành người ta có thể mở ra được quyền nào hòm, như là 31 ngày liền liền đều là được ngày ấy số trái-đơn mở riêng mình được lĩnh nguyên số tiền ấy. Mỗi trái đơn trong số mở ra như thế mình được lĩnh nguyên số tiền là 500 000 quan, 250 000, 100 000, 10 000 hay là 500 000 trở xuống đến 1 000 quan, cứ theo số kỳ. Mỗi trái đơn trước sau là 90 năm cũng trong thời hạn là 90 năm số, hơn 3 triệu tờ, không có thể cũng được hoàn lại là tiền quan. Mỗi năm có bốn lần mở số, tháng 2, tháng 5, tháng 8 và tháng 11.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

	500.000 quan	206 lô	5.000 quan
130 lô	250.000 —	1.320 lô	2.000 —
130 lô	100.000 —	13.200 lô	1.000 —
260 lô	10.000 —	1.700.906 trái đơn hoàn lại thêm	400 —
260 lô			

Người có trái-đơn được dự cuộc mở số mỗi cao sẽ mở ra trước mặt mọi người. Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ thuế gì cả. Mỗi lần rút số sẽ nhận được một cái bằng số số trái đơn trong số, không phải trả tiền. Các số đã trong bằng ấy đưng vào cái trái-đơn đã rút nhà ngân hàng, các nhà có trái đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1900. Bản luật ấy là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải ngại ngờ cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Năm nào cũng có các cuộc rút số ấy thì tới ngày 20 quan đến nhà

Các ngài muốn đặt các cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE — France
R. C. MARSEILLE 6576

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Imprimerie du Trung-Bắc Tân Văn

Service Classique